

Eric Frank Russell
ŠIRŠĖ

Mokslinis fantastinis romanas ir apsakymai

Žiaurus karas tarp Žemės ir Sirijaus Imperijos žlugdo mūsų gimtąją planetą. Galbūt Džeimsas Mauris, specialiujų tarnybų pasiųstas į priešo teritoriją, gali išgelbėti žmoniją nuo kraupaus pralaimėjimo.

Iš anglų kalbos vertė JONAS BULOVAS,
RASA TUMĖNIENĖ

Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
24 tomas Serija įkurta 1990 m.
Eric Frank Russell - WASP
London, Panther, 1967

Viršelis dailininko Audrio Šimakausko
Copyright © by Eric Frank Russell, 1967
Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 1994
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2012

Turiny

ABRAKADABRA

LIUDININKAI

ŠIRŠĖ

ABRAKADABRA

Jau senokai kosminiame laive "Eiklūnas" nebuvo tokios ramybės. Laivas, stovėjo Sirijaus kosminiame uoste išjungęs visus variklius, jo korpusas buvo išmargintas daugybės įbrėžimų - tarsi nukamuoto ristūno po ilgiausio maratono. Beje, "Eiklūnas" šitaip atrodė ne be priežasties: jis ką tik buvo grįžęs iš ilgalaikio skrydžio, kurio metu, deja, ne viskas sklandžiai sekėsi.

Ir štai dabar, kosminiame uoste, milžiniškas laivas gavo užtarnautą, nors ir laikiną poilsį. Ramybė, pagaliau ramybė. Nebėra daugiau nei pavojų, nei rūpesčių, nei nemalonumų, nei varginančių sunkumų, skraidant atsirandančių mažiausiai porą kartų per dieną. Tik tylą, tylą ir ramybę.

Kapitonas Maknautas sėdėjo krėsle, užsikėlęs kojas ant rašomojo stalo ir su pasimėgavimu atsipalaidavęs. Atominiai varikliai buvo išjungti, ir pirmąkart per daugybę mėnesių nutilo pragariškas mašinų triukšmas. Beveik visa "Eiklūno" įgula - apie keturi šimtai žmonių, gavusių laisvą dieną - pašėlusiai lėbavo artimiausiame didžiuliame mieste, užlietame ryškios saulės šviesos. Vakare, kai tiktai į laivą

sugrįš pirmasis padėjėjas Gregoris, kapitonas Maknautas pats pasiners į malonias sutemas, kad prisijungtų prie spindinčios neonu civilizacijos.

Į kajutę įėjo vyresnysis radiokarininkas Burmanas. Tai buvo vienas iš šešių ekipažo narių, priverstų pasilikti laive, ir iš jo veido buvo aiškiai matyti, kad jis žino mažų mažiausiai dvidešimt kur kas malonesnių laiko praleidimo būdų.

- Ką tik gauta radiograma, sere, - pasakė jis, ištiesęs lapelį popieriaus, ir sustojo laukdamas atsakymo.

Kapitonas Maknautas paėmė radiogramą, nukėlė kojas nuo stalo, atsitiesė ir, atsisėdęs taip, kaip dera vadui, garsiai perskaitė:

ŽEMĖ, VYRIAUSIOJI VALDYBA, "EIKLŪNUI. LAUKITE SIRIUOSTE TOLIMESNIŲ NURODYMŲ. KONTRADMIROLAS VEINAS U.KESIDIS ATVYKSTA SEPTYNIOLIKTAJĄ. FELDMANAS, KOSMOSO OPERACIJŲ SKYRIUS, SIRISEKTORIUS.

Kapitono veidas paniuro. Jis atplėšė akis nuo lapelio ir garsiai sudejavo.

- Ar kas nors atsitiko? - pasiteiravo Burmanas, nujausdamas kažką negera. Maknautas parodė į trejetą knygelį, gulėjusių ant stalo.

- Vidurinė. Dešimtas puslapis.

Burmanas pervertė keletą puslapių ir surado reikiamą paragrafą: "Veinas U.Kesidis, kontradmirolas. Pareigos - vyriausiasis laivų ir sandėlių inspektorius".

Burmanas sunkiai nurijo seiles.

- Vadinasi...

- Taip, - nepatenkintas patvirtino Maknautas.

- Vėl kaip karinėje mokykloje. Dažyti ir blizginti, šveisti ir dailinti. - Jis nutaisė neįžvelgiamą veidą ir prabilo iki pasiūlykštėjimo oficialiu balsu: - "Kapitone, jūs turite iš viso septynis šimtus devyniasdešimt devynis avarijos atvejui skirtus sausus davinius, o sąraše pažymėta aštuoni šimtai. Įrašo laivo žurnale apie trūkstamą davinį nėra. Kur jis? Kas su juo atsitiko? Kodėl vienas iš įgulos narių neturi oficialiai užregistruotų valdiškų petnešų? Ar jūs pranešėte apie tai, kad jos dingo?"

- Kodėl jis nusižiūrėjo būtent mus? - paklausė Burmanas su siaubo išraiška veide. - Juk niekuomet anksčiau nekreipė į mus dėmesio.

- Būtent todėl, - atsiliepė Maknautas, žvelgdamas tarsi kankinys į sieną. - Atėjo mūsų eilė gauti pylos. - Bereikšmis kapitono žvilgsnis pagaliau sustojo ties kalendoriumi. - Mes dar

turime tris dienas - per tą laiką galima daug ką sutvarkyti. Nagi, pakviesk man antrąjį kari-ninką Paiką.

Susisielojęs Burmanas išėjo. Netrukus tarp-dury pasirodė Paikas. Nelaiminga jo veido iš-raiška patvirtino seną tiesą, kad blogos nau-jienos sklinda akimirksniu.

- Parašyk paraišką šimtui galonų plastidažų, tamsiai pilkų, aukščiausios kokybės. Ir antra - trisdešimčiai galonų baltos emalės vidinėms patalpoms. Tuo pat nusiųsk paraišką į kosmi-nio uosto sandėlį ir pasirūpink, kad dažai kartu su teptukais ir pulverizatoriais būtų čia iki šeš-tos vakaro. Griebk visas šveitimo priemones, kurios ten jiems nereikalingos.

- Įgulai visa tai nepatiks, - tarstelėjo Paikas, neryžtingai mėgindamas paprieštarauti.

- Nieko, apsipras - susigyvens, - užtikrino jį Maknautas. - Spindintis, nušveistas iki blizge-sio laivas teigiamai veikia įgulos moralinę bū-seną - būtent taip parašyta Kosminės Tarny-bos Nuostatuose. O dabar judinkis ir kuo sku-biau nusiųsk paraiškas dažams. Po to atnešk man inventorius sąrašus. Mes turime atlikti inventorizaciją iki atvykstant Kesidžiui. Kai jis atskris, jau nepavyks nuslėpti trūkumų arba atsikratyti daiktais, kurie pasirodys atliekami.

- Taip, sere, - Paikas pasisuko ir vilkdamas kojas išėjo iš kajutės su tokia pačia gedulinga veido išraiška, kaip ir Burmano.

Atsilošęs krėse, Maknautas murmėjo kažką sau po nosimi. Jį kankino neaiški nuojauta, jog pačią paskutinę akimirką visos pastangos nu eis perniek. Valdiško turto trūkumas - ganėtinai rimtas reikalas, jeigu dingimas nebuvo užregistruotas praeitoje ataskaitoje. Perteklius - dar blogiau. Jeigu pirmasis atvejis byloja apie nerūpestingumą arba aplaidumą saugoj ant inventorių, tai antrasis gali reikšti tik sąmoningą valdiško turto grobstymą leidžiant laivo vadui.

Pavyzdžiui, kad ir Viljamso, sunkiasvorio kosminio kreiserio "Swiftas" vado, atvejis - pilnas kosmosas įvairiausių gandų. Maknautas sužinojo apie tai, kai "Eiklūnas" skriejo pro Butsą. Atliekant inventorizaciją Viljamso kreiseryje "Swiftas" buvo rasta vienuolika ričių laidų elektrifikuotoms užtvaroms, nors sąrašuose buvo pažymėta tik dešimt. Prireikė karinio prokuroro įsikišimo, ir tiktai tada paaiškėjo, jog šis atliekamas ritinėlis vielos, kuri, tarp kitko, kai kuriose planetose turėjo ypatingą paklausą, nebuvo pavogtas iš kosminės tarnybos sandėlių ir atgabentas (kosmoso žargonu - te-

leportuotas) į laivą. Vis dėlto Viljamsas gavo pylos, o tai ne kažin kiek padeda kilti tarnybos laiptais.

Maknautas vis dar mąstė murmėdamas sau po nosimi, kai sugrįžo Paikas su storoku aplanku rankose.

- Ar inventorizaciją norėtumėte atlikti nedelsiant, sere?

- Nieko kito mums nebelieka, - atsidūsejo kapitonas, paskutinįsyk atsisveikindamas su poilsiu mieste ir ryškiais šventiniais žiburiais. - Reikės marių laiko, kad išnaršytum laivą nuo priekio iki paskuigalio, todėl asmeninį įgulos turtą peržiūrėsime pabaigoje.

Išėjęs iš kajutės, kapitonas pasuko į "Eiklūno" pirmgalį; paskui jį su kankinio išraiška veide vilkosi Paikas.

Vyrams einant pro pagrindinį įėjimo liuką, juos pastebėjo laivo šuo Pizleikas. Dviem šuoliais Pizleikas užskriejo trapu ir prisijungė prie einančiųjų. Šis didžiulis šuo, kurio tėvai pasižymėjo neišsenkančiu entuziazmu, tačiau mažai rūpinosi veislės grynumu, buvo pilnateisis ekipažo narys ir išdidžiai nešiojo antkaklį su užrašu "Pizleikas - kosm. 1. "Eiklūnas" nuosavybė". Pagrindinė šuns pareiga, kurią jis pui-

kiausiai atlikdavo, buvo neprileisti prie laivo trapo vietinių graužikų ir labai retai - įspėti apie pavojų, nepastebėtą žmonių.

Visi trys keliavo koridoriumi - Maknautas ir Paikas su niūriu pasiryžimu žmonių, kurie aukojasi pareigos labui, o sunkiai lekuojantis Pizleikas buvo kupinas ryžto pradėti bet kokią žaidimą, kurį jam pasiūlytų.

Įlėjęs į priekinės laivo dalies patalpas, Maknautas sunkiai susmuko piloto krėsle ir paėmė iš Paiko rankų aplanką.

- Tu žinai visą šią skylę geriau negu aš - mano vieta šturmano kajutėje. Todėl aš skaitysiu, o tu - tikrinsi, kiek ir ko yra. - Kapitonas atskleidė aplanką ir pradėjo nuo pirmo puslapio.

- K-1. Kryptinio veikimo kompasas, D tipas, vienas.

- Yra, - atsakė Paikas.

- K-2. Krypties ir atstumo indikatorius, elektroninis, Dži-Dži tipas, vienas.

- Yra.

- K-3. Gravimetriniai kairiojo ir dešiniojo bortų matuokliai, Kesinio modelis, viena pora.

- Yra.

Pizleikas pasidėjo galvą ant Maknauto kelių, pažiūrėjo jam į veidą visa suprantančiomis

akimis ir negarsiai sustugo. Jis pradėjo suprasti, kuo užsiima šitas dvejetas. Nuobodus susišūkavimas buvo velniškai neįdomus žaidimas. Maknautas ramindamas uždėjo delną ant Pizleiko galvos ir ėmė žaisti šuns ausimis, tęsiamai vardindamas vieną daiktą po kito.

- K-187. Pagalvėlės iš putų gumos, dvi, ant pirmojo ir antrojo pilotų krėslų.

- Yra.

Tuo metu, kai vyresnysis karininkas Gregoris sugrįžo į laivą, jie jau buvo pasiekę mažytę vietinio radijo ryšio kabiną ir kapstėsi tenai prieblandoje. Pizleikas, kupinas neišreiškiamo pasibjaurėjimo, seniai jau buvo juos palikęs.

- M-24. Atsarginiai garsiakalbiai, trijų colių, T-2 tipo, vienas komplektas iš šešių vienetų.

- Yra.

Išpūtes iš nuostabos akis, Gregoris žvilgtelėjo kabinon ir paklausė:

- Kas čia darosi?

- Greitai čia bus generalinė inspekcija, - atsiliepė Maknautas, žvilgtelėjęs į laikrodį. - Nueik ir išsiaiškink, ar atvežė dažus, o jeigu ne, tai kodėl. Po to sugrįžk čionai ir padėsi man. - Paikas turi kitų reikalų.

- Vadinasi, laisva diena atšaukiama?

- Žinoma, bent iki tol, kol iš čia išsinešdins šitas šluotų viršininkas ir virtuvių vedėjas. - Kapitonas pasisuko į Paiką. - Kai būsi mieste, pasistenk surasti ir sugrąžinti į laivą kiek įmanoma daugiau vaikinių. Jokios priežastys ar pasiaiškinimai negalioja. Ir kad be jokių ten alibi ar pavėlavimų. Tai įsakymas!

Paiko veidas tapo dar nelaimingesnis. Gregoris piktai pažvelgė į jį, išėjo ir po minutėlės sugrįžęs pranešė:

- Dažai bus pristatyti po dvidešimties minučių. - Su neslepiamu liūdesiu jis nulydėjo žvilgsniu išeinantį Paiką.

- M-47. Telefoninis kabelis, pintas, ekranuotas, trys ritės.

- Yra, - atsiliepė Gregoris, keikdamas save. Ir koks kipšas atnešė jį į laivą būtent dabar!

Darbas užtruko ligi vėlaus vakaro ir, saulei patekėjus, prasidėjo vėl. Tuo metu jau trys ketvirtadaliai įgulos net suplukę darbavosi ir laivo viduje, ir lauke. Visi jie buvo panašūs į pasmerktuosius katorgai už kažin kokius nusikaltimus - sugalvotus, bet dar neįvykdytus.

Siaurais koridoriais ir praėjimais teko šliaužti keturiomis - tai dar vienas įrodymas, kad aukščiausios gyvybės formos Žemėje atstovai

paniškai bijo šviežių dažų. Kapitonas visiems pareiškė, kad pirmasis, kuris paliks nors dėmelę šviežiai nudažytoje vietoje, užsimokės už tai dešimtimi gyvenimo metų.

Baigiantis antrajai dienai ėmė pildytis nieko gera nežadančios kapitono nuojautos. Jie jau buvo bebaigią devintąjį eilinio virtuvės inventorius sąrašo puslapį, o vyriausiasis virėjas Žanas Blanšaras tvirtino esant vardijamus daiktus, kada jie, įveikę du trečdalius kelio, vaizdžiai šnekant, užplaukė ant povandeninių uolų ir visu smarkumu ėmė grimzti dugnan. Maknautas murmėjo nuobodžiu balsu:

- V-1097. Ašotis geriamam vandeniui, emaliuotas, vienas.

- Čia, - atsakė Blanšaras, pabarbenęs ašotį pirštu.

- V-1098. Valduo, vienas.

- Kas? - paklausė Blanšaras, iš nuostabos išpūtęs akis.

- V-1098. *Valduo, vienas*, - pakartojo Maknautas. - Na, ko žiūri kaip perkūno trenktas? Tai laivo virtuvė, ar ne? Tu vyriausiasis virėjas, tiesa? Kas dar galėtų žinoti, kas yra virtuvėje? Na, kur tas valduo?

- Pirmąkart apie jį girdžiu, - ryžtingai parei-

škė virėjas.

- Negali būti. Jis įtrauktas į šį laivo virtuvės inventoriaus sąrašą, atspausdinta tiksliai ir aiškiai: valduo, vienas. Inventorinis sąrašas buvo sudarinėjamas gavus laivą prieš ketverius metus. Mes patys patikrinome, ar valduo yra, ir pasirašėme.

- Už jokį valdenį aš nepasirašiau, - Blanšaras atkakliai purtė galvą. - Mano virtuvėje nėra tokio daikto.

- Pažiūrėk pats! - sulig šiais žodžiais Maknautas pakišo jam po nosimi inventoriaus sąrašą.

Blanšaras žvilgtelėjo ir paniekinančiai prunkštelėjo.

- Čia yra elektrinė krosnis, viena. Virintuvai, uždengti gaubtais, su matavimo įtaisais, vienas komplektas. Yra keptuvės, šeši vienetai. O štai valdens nėra. Aš niekuomet netgi negirdėjau apie tokį. Neįsivaizduoju, kas tai galėtų būti. - Jis išraiškingai skėstelėjo rankomis. - Nėra čia jokio valdens!

- Bet juk turi jis kažkur būti, - aiškino jam Maknautas. - Jeigu Kesidis pastebės, kad valduo dingio, kils velniškas triukšmas!

- O jūs pats jo paieškokite, - kandžiai meste-
lėjo Blanšaras....